

Załącznik
do Uchwały Nr XLVIII/262/14
Rady Miasta Lubartów
z dnia 30 czerwca 2014 r.

**SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI ZADAŃ OKREŚLONYCH W STRATEGII ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA LUBARTÓW
ZA 2013 ROK**

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lubartów jest dokumentem programowym, określającym realizację lokalnych zadań z zakresu pomocy społecznej do 2015 roku. Zgodnie z misją Strategii, celem wszystkich działań jest zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu w Lubartowie oraz zminimalizowanie rozmiarów i skutków wszelkich zjawisk społecznie negatywnych poprzez zaspokojenie potrzeb w zakresie rozwoju społecznego oraz uaktywnienie środowiska lokalnego.

Celem generalnym Strategii jest *poprawa warunków i jakości życia mieszkańców poprzez wzrost ich aktywności, integrację środowiska lokalnego oraz skuteczny system pomocy społecznej*. Został on sprecyzowany w formie 6 celów strategicznych, które zawierają cele szczegółowe, opisujące zakres działań i sposób ich realizacji. Cele strategiczne określono w formie sześciu Programów, zakładających osiągnięcie konkretnych *Rezultatów* poprzez realizację *Projektów*, zawartych w *Harmonogramie działań*.

Harmonogram precyzuje udział poszczególnych jednostek w realizacji projektów w określonym czasie. W 2013 r. do realizacji wskazano 6 programów, realizowanych przez: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej; szkoły; Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; organizacje pozarządowe: Lubelską Fundację Rozwoju, Polski Czerwony Krzyż, Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych „SIL”, Fundację Rozwoju Lubelszczyzny; Lubartowski Ośrodek Kultury; Komendę Powiatową Policji; Sąd Rejonowy; Środowiskowy Dom Samopomocy; wolontariat szkolny; Kościół Katolicki.

Działania prowadzone w ramach celu strategicznego 1, który ukierunkowany jest na *zapewnienie systemu bezpieczeństwa socjalnego oraz przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu*, były skierowane do poszczególnych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym tj. osób i rodzin korzystających długotrwale ze świadczeń pomocy społecznej, dotkniętych ubóstwem, rodzin dysfunkcyjnych. Obejmowały one następujące projekty:

1. *Akcje pozyskiwania środków finansowych i rzeczowych na rzecz osób i rodzin obejmowanych pomocą społeczną*

Do realizacji ww. projektu przystąpiły:

- a. Gimnazjum Nr 1, które zorganizowało akcję zbiórki słodczy. Zebrane dary przekazano na paczki mikołajkowe dla dzieci uczęszczające na zajęcia do Świetlicy Środowiskowej dla Dzieci z Rodzin Dysfunkcyjnych przy MOPS w Lubartowie;
- b. Gimnazjum Nr 2 zorganizowało zbiórkę odzieży zimowej dla uczniów z rodzin ubogich.
W ramach akcji: *Pomóż dzieciom przetrwać zimę* oraz *Każdy z nas może zostać św. Mikołajem* zorganizowano zbiórkę trwałych artykułów żywnościowych, które w formie paczek przekazano najuboższym uczniom szkoły;
- c. Zespół Szkół Nr 2 zorganizował szkolną akcję *Kolęda*, której celem była zbiórka funduszy na rzecz instytucji współpracujących ze szkołą. Dla uczniów z rodzin dysfunkcyjnych przygotowano paczki świąteczne w ramach akcji *Szlachetna paczka*. Szkoła nawiązała stałą współpracę z Parafią Michała Archanioła w celu pozyskiwania darów w ramach Caritas dla najuboższych uczniów. W ramach *Akcji mikołajkowej* zorganizowano zbiórkę słodczy dla wychowanków Świetlicy Środowiskowej dla Dzieci z Rodzin Dysfunkcyjnych przy MOPS w Lubartowie. W ramach akcji *Miś*, na terenie szkoły przeprowadzono zbiórkę maskotek do paczek z okazji Dnia Dziecka dla dzieci chorych onkologicznie.
- d. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie w okresie wiosennym zorganizował akcję *Śniadanie Wielkanocne 2013*. Z artykułów spożywczych i przemysłowych zebranych w sklepach na terenie miasta Lubartowa, przygotowano 22 paczki świąteczne, które po zakończeniu zbiórki wręczono potrzebującym rodzinom.
Z okazji świąt Bożego Narodzenia przeprowadzono kolejną zbiórkę artykułów spożywczych i przemysłowych dla podopiecznych Ośrodka - *Gwiazdka 2013*. Dodatkowo, w ramach akcji *Pomóż dzieciom przetrwać zimę* prowadzonej na terenie Lubartowa, przygotowano 115 świątecznych paczek żywnościowych, które przekazano ubogim rodzinom, a otrzymane dary tj. odzież i obuwie były sukcesywnie udostępniane osobom korzystającym ze świadczeń pomocy społecznej. Część słodczy i zabawek otrzymały dzieci ze Świetlicy Środowiskowej działającej przy MOPS w Lubartowie.
Realizując projekt *Szlachetna Paczka*, przy współpracy ze Stowarzyszeniem „Wiosna”, wytypowano 19 rodzin wielodzietnych, korzystających z pomocy społecznej do wsparcia w ramach ww. akcji, z których 13 otrzymało paczki świąteczne.
Przy współpracy ze Stowarzyszeniem „Alwernia”, w ramach *Akcji Mikołajkowej* przygotowano paczki dla 171 dzieci z najuboższych rodzin z terenu miasta.
W ramach Programu PEAD przy współpracy z Instytutem Akcji Katolickiej Archidiecezji Lubelskiej Oddziałem przy Parafii pw. MB Nieustającej Pomocy w Lubartowie, rozdysponowano żywność unijną dla 510 osób – klientów Ośrodka.
- e. Polski Czerwony Krzyż rozdysponował żywność unijną 200 osobom w ramach Programu PEAD;
- f. Szkoła Podstawowa Nr 4, której uczniowie brali udział w akcji *Pomóż dzieciom przetrwać zimę*, *Tydzień PCK*, *Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy*, a także uczestniczyli w akcji zorganizowanej przez Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom „Niech się serce obudzi”;
- g. Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych w Lubartowie zorganizowało *Spotkanie ze św. Mikołajem*, dla rodzin z dziećmi – beneficjentów „SIL”; obecni uczestniczyli w Wigilii, każda z rodzin otrzymała paczki mikołajkowe i stroiki świąteczne;

- h. II Liceum Ogólnokształcące zorganizowało akcję *Pomóż koledze ze szkolnej ławki*, podczas której zebrano dary rzeczowe i przekazano je ubogim uczniom szkoły. Akcję *Serce dla Lwowa* skierowano do młodych Polaków na Wschodzie. W ramach projektu *Świąteczny stroik* wykonano i sprzedano ozdoby świąteczne, z czego dochód przekazano na potrzeby ubogich rodzin z terenu miasta. Dla podopiecznych Środowiskowego Domu Samopomocy w Lubartowie przygotowano upominki okolicznościowe.

2. Dożywianie osób dorosłych w środowisku lokalnym

Projekty realizowały:

- a. Dzienny Dom Pomocy Społecznej w Lubartowie, który wydawał posiłki dla klientów MOPS w Lubartowie. W 2013 roku wydał: 2.872 śniadania, 10.902 obiady dla 69 osób;
- b. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie, działając w oparciu o ustawę o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w 2013 roku udzielał osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej pomocy w formie posiłku oraz świadczenia pieniężnego przeznaczonego na zakup żywności. Taką formą pomocy objęto 728 osób (dzieci i dorosłych);
- c. Klasztor o.o. Kapucynów w okresie zimowym, dwa razy w tygodniu prowadził wydawanie zup i chleba dla potrzebujących.

3. Zapewnienie krótkotrwałej opieki w domu nad osobą niepełnosprawną

Wskazane zadanie jest realizowane od listopada 2008 r. przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie. W tym celu powstał projekt socjalny, w oparciu o który utworzono Punkt Krótkotrwałej Opieki nad Osobą Niepełnosprawną. Celem projektu jest poprawa jakości funkcjonowania rodzin z osobą niepełnosprawną. Rodzina z osobą niepełnosprawną, na krótki czas np. pozwalający załatwić sprawy urzędowe, może pozostawić osobę niepełnosprawną pod opieką wolontariusza. W działalność tego przedsięwzięcia zostali zaangażowani pracownicy tut. Ośrodka, którzy nawiązali współpracę z Fundacją Fuga Mundi – Agencją Zatrudnienia dla Osób Niepełnosprawnych. W 2013 r. potrzeby w zakresie opieki nad osobą niepełnosprawną w domu nie były sygnalizowane przez lokalne środowisko. Osoby chore czy niepełnosprawne, wymagające zewnętrznego wsparcia, obejmowane były usługami w formie świadczeń pomocy społecznej.

4. Organizowanie cyklicznych form wypoczynku dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych

Realizatorami projektu były:

- a. Świetlica Środowiskowa dla Dzieci z Rodzin Dysfunkcyjnych przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Lubartowie prowadziła w okresie ferii letnich i zimowych codzienne zajęcia świetlicowe dla 32 dzieci z rodzin obejmowanych pomocą społeczną. Organizowano plenerowe wycieczki krajoznawcze, grille, ogniska, spotkania tematyczne promujące zdrowy styl życia;

- b. Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych organizowało różne formy wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z terenu miasta Lubartów m.in. na rozpoczęcie i zakończenie wakacji zorganizowano *Rodzinny festyn plenerowy*;
- c. Lubartowski Ośrodek Kultury zorganizował m.in.: *Akcję Lato w mieście, Ferie Zimowe w LOK, XI Wakacyjny Turniej Szachowy* skierowany do dzieci i młodzieży podczas dni wolnych od nauki.

5. *Prowadzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego dla rodzin dysfunkcyjnych*

Zadanie realizowane było przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie w ramach działań Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego (szczegółowy opis – cel 5, pkt 3).

6. *Prowadzenie Kuratorskiego Ośrodka przy Sądzie Rejonowym w Lubartowie*

Ośrodek Kuratorski Nr 1 przy Sądzie Rejonowym w Lubartowie w 2013 roku organizował różne formy wsparcia dla 15 nieletnich, skierowanych do Ośrodka postanowieniem sądu.

W ramach pracy: trzech kuratorów zawodowych, kuratora społecznego, psychologa i socjoterapeuty prowadzono: działalność resocjalizacyjną w formie rozmów indywidualnych z podopiecznymi Ośrodka oraz ich rodzicami; socjoterapię grupową.

Organizowano też zajęcia edukacyjne w formie pomocy wolontariuszy z lokalnych szkół średnich przy odrabianiu lekcji oraz korepetycji z wybranych przedmiotów szkolnych. W ramach pracy resocjalizacyjnej świetlicy organizowano zajęcia sportowe w plenerze, wycieczki krajoznawcze oraz gry i zabawy zespołowe.

Rezultaty osiągnięte w ramach działań Celu strategicznego 1 w 2013 roku:

- Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin ubogich;
- Ograniczenie niedożywienia wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w rodzinach ubogich;
- Zapobieganie marginalizacji i alienacji dzieci rodziców dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym;
- Zwiększenie efektywności i atrakcyjności działań prowadzonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- Zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych uczestnictwa w wypoczynku.

W ramach celu strategicznego 2 – *Miejskiego programu wspierania profilaktyki problemów alkoholowych i uzależnień*, podejmowano działania, mające na celu koordynację przedsięwzięć profilaktycznych, medycznych i edukacyjnych, prowadzonych na rzecz osób uzależnionych oraz ich rodzin, lub zagrożonych uzależnieniami. M.in. realizowano:

1. *Działania podejmowane przez zespół interdyscyplinarny zajmujący się rozwiązywaniem problemów alkoholowych*

Realizowane one były na bazie:

- dotychczasowych doświadczeń i praktyk w formie powołanego Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego dla Rodzin z Problemem Alkoholowym, gdzie połączono działania informacyjno-wspierające instytucji wspomagających terapię i profilaktykę uzależnień. Działalność Punktu od 2006 r. opierała się na konsultacjach i poradnictwie specjalistycznym: prawnym, psychologicznym, w zakresie pracy socjalnej i pomocy społecznej oraz w zakresie uzależnień i przemocy;
- działalności, wykonywanych zadań i współpracy członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubartowie, którzy są reprezentantami różnych profesji zawodowych w dziedzinie rozwiązywania problemów społecznych; wsparcia pedagogicznego, psychologicznego; w zakresie profilaktyki uzależnień, terapii, resocjalizacji; działań prewencyjnych, informacyjnych;
- współpracy instytucji pomocowych działających na terenie miasta z innymi instytucjami, organizacjami społecznymi, fundacjami przejawiającej się m.in. we:
  - wzajemnej realizacji projektów współfinansowanych ze środków UE przy aktywizowaniu klientów pomocy społecznej;
  - wspólnych interwencjach w środowisku pracowników socjalnych, Policji (dzielnicowych), psychologa i pedagoga;
  - współpracy pracowników socjalnych z lekarzami (np. przy diagnozowaniu stanu zdrowia pacjentów/klientów pomocy społecznej).

2. *Projekty socjalne realizujące formy pracy w placówkach opiekuńczo-wychowawczych prowadzonych m.in. dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym*

Ich wykonawcami były:

- a. Świetlica Środowiskowa dla Dzieci z Rodzin Dysfunkcyjnych, która prowadziła zajęcia edukacyjne i profilaktyczne o różnej tematyce: w formach edukacyjnych, w zakresie organizowania czasu wolnego, uczestnictwa w imprezach kulturalnych, wspierania rozwoju zainteresowań i zdolności, pracy nad kulturą osobistą;
- b. Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych „SIL”, które prowadziło specjalistyczną placówkę opiekuńczo-wychowawczą PROMYK m.in. dla dzieci z terenu miasta. Placówka oferowała możliwość spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież i uczestnictwo różnych formach edukacyjnych, zajęciach tematycznych czy okolicznościowych imprezach kulturalnych.

3. *Cykliczne programy terapeutyczne dla dzieci i młodzieży oraz programy edukacyjne z zakresu profilaktyki uzależnień*

- a. W Świetlicy Środowiskowej dla Dzieci z Rodzin Dysfunkcyjnych, w której zatrudniony jest psycholog, prowadzono zajęcia terapeutyczne z zakresu profilaktyki uzależnień dotyczące używek: alkoholu, nikotyny, narkotyków; zajęcia ukazujące zachowania alternatywne w sytuacjach wyzwalających agresję;

- b. II Liceum Ogólnokształcące opracowało i zrealizowało programy edukacyjne z zakresu profilaktyki uzależnień. Zajęcia prowadzili: pedagog i wychowawcy klas. Dotyczyły one: asertywności, poczucia własnej wartości, przeciwdziałania agresji, sensu życia, szkodliwości spożywania alkoholu i innych używek. Młodzież szkolna klas II uczestniczyła w warsztatach *Mechanizm powstawania uzależnień*. Dla maturzystów zorganizowano warsztaty *Gdziekolwiek jesteś – świadomie bądź*, ukierunkowane na redukcję stresu u uczniów. Z inicjatywy pedagoga szkoły odbył się koncert *Wolności oddać nie umiem*. Zorganizowano także cykl spotkań w zakresie profilaktyki zaburzeń depresyjnych.
- c. W Gimnazjum Nr 1 przeprowadzono pogadanki na temat *Odpowiedzialności karnej nieletnich* prowadzone przez policjantów Komendy Powiatowej Policji w Lubartowie dla klas I-III. Uczniowie uczestniczyli w programie profilaktycznym *Wspomnienia narkomanki* oraz w koncercie profilaktycznym. Na lekcjach biologii i godzinach wychowawczych omawiano problematykę zdrowego stylu życia, uzależnień oraz zagrożeń młodzieży. Dla uczniów klas pierwszych organizowano warsztaty: *Potrafię odmówić, Uczeń wolny od używek*.
- d. W Zespole Szkół Nr 2 realizowano zagadnienia dotyczące profilaktyki uzależnień od alkoholu, narkotyków i nikotyny, które stanowiły główny temat ogólnopolskich czy światowych obchodów dni walki z uzależnieniami i chorobami z nich wynikającymi;
- e. W Gimnazjum Nr 2 przeprowadzono: spektakle i warsztaty profilaktyczne poruszające problematykę uzależnień oraz spotkania multimedialne z psychologiem dla uczniów szkoły;
- f. W Szkole Podstawowej Nr 4 realizowany był program *Różowe okulary*, jako cykl spotkań z kulturą, obcowanie z dziełem artystycznym w celu redukcji napięć i przejawów zachowań agresywnych. Jego odbiorcami byli uczniowie klas II-VI. Ponadto realizowano programy profilaktyczno-wychowawcze tj.: *Spójrz inaczej, Spójrz inaczej na agresję, Dziękuję Nie, Wychowanie przeciw przemocy*. Odbiorcami ww. programu byli uczniowie klas I-VI.
- Realizowano program profilaktyczno-wychowawczy *Robotyka dla każdego*, skupiający się na doskonaleniu umiejętności skutecznego wyszukiwania pożądaných treści w Internecie, dotyczących zagrożeń wynikających z używania środków psychoaktywnych; tworzenia prezentacji multimedialnych dotyczących środków uzależniających. Odbiorcami ww. programu byli uczniowie klas IV-VI;
- g. Komenda Powiatowa Policji w Lubartowie organizowała zajęcia profilaktyczne w szkołach całego powiatu lubartowskiego, dotyczące odpowiedzialności prawnej nieletnich. Podejmując działania w zakresie problematyki przemocy w szkołach, prowadzono stałą współpracę z kuratorami sądowymi i społecznymi, pedagogami szkolnymi i nauczycielami. Dzielnicowi oraz Zespół ds. Prewencji Kryminalnej KPP Lubartów uczestniczyli w spotkaniach z gronem pedagogicznym, rodzicami, gdzie poruszano problematykę przemocy rówieśniczej.
- Prowadzono: spotkania i prelekcje dla młodzieży szkolnej, podczas których przekazywano uczniom podstawowe informacje, dotyczące odpowiedzialności prawnej nieletnich za popełnione czyny karalne oraz postępującej demoralizacji; spotkania z kadrą pedagogiczną w zakresie procedur postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży demoralizacją.

4. Przygotowanie broszur i ulotek o tematyce uzależnień

Wskazane zadanie realizowała Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, W 2006 r. przygotowano broszury i ulotki o tematyce uzależnień, które w ilości ok. 1000 sztuk rozpowszechniono w miejscach publicznych.

W kolejnych latach nie podjęto powyższych działań.

5. Prowadzenie rubryki informacyjnej w lokalnej prasie, rozpowszechniającej problematykę uzależnień i sposoby walki z ich skutkami

Na łamach lokalnej prasy tj. tygodnika „Lubartowiak” ukazywały się informacje nt. zajęć i spotkań prowadzonych w mieście przez stowarzyszenia i instytucje pomagające osobom dorosłym oraz dzieciom zagrożonym wykluczeniem społecznym. Publikowano cykl artykułów dotyczących: profilaktyki uzależnień; prowadzonych kampanii m.in. pomocy ofiarom przestępstw; informacji Komendy Powiatowej Policji w Lubartowie nt. zdarzeń drogowych z udziałem nietrzeźwych kierowców. Zamieszczano ogłoszenia społeczne, dotyczące działań, ukierunkowanych na rozwiązywanie lokalnych problemów społecznych. Łącznie w 2013 r. zamieszczono 25 informacji dotyczących ww. problematyki.

6. Prowadzenie działań dotyczących profilaktyki uzależnień

Powyższy projekt był realizowany w ramach działalności Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, której głównym celem jest propagowanie zdrowego, trzeźwego stylu życia i przeciwdziałania alkoholizmowi, leczenia i rehabilitacji. Co roku opracowywane są programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, które mają na celu przede wszystkim odnosić się nie tylko do osób z problemem alkoholowym, ale także do ich rodzin, a zwłaszcza dzieci i młodzieży.

W 2013 r. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizowała zadania strategiczne, które uwzględniały: zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu; prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i wychowawczej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień dorastającej młodzieży – kierowanej do nauczycieli, dzieci i młodzieży; prowadzenie pozaszkolnych form zajęć uwzględniających problematykę uzależnień i walki z nimi; wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń, organizacji pozarządowych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych – w szczególności w tworzeniu miejsc zdrowego i trzeźwego stylu życia dla uzależnionych i ich rodzin (prowadzenie spotkań, mitingów, promowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu); zakup materiałów szkoleniowych; organizację szkoleń; współudział w organizowaniu imprez profilaktycznych.

Rezultaty osiągnięte w ramach działań Celu strategicznego 2 w 2013 r.:

- Zwiększenie dostępności i skuteczności organizowanych form pomocy psychologicznej w placówkach opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci z rodzin alkoholowych;
- Upowszechnienie nowoczesnych programów profilaktycznych i metod kształcenia, postaw, służących zdrowemu i trzeźwemu życiu;
- Podniesienie poziomu świadomości społecznej w zakresie zagrożeń uzależnieniami;

- Wypracowanie środowiskowego systemu rozwiązywania problemów alkoholowych.

W ramach celu strategicznego 3, realizowano *Program aktywizacji i integracji osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka w Lubartowie*, skierowany do osób bezrobotnych, bezdomnych, niepełnosprawnych, starszych wiekiem. Głównym zamierzeniem tego programu jest poszukiwanie nowych rozwiązań pomocy pozamaterialnej, tak aby przeciwdziałać zjawisku „uzależniania” się świadczeniobiorców od finansowej pomocy społecznej oraz dążenie do zmiany ich postawy z pasywnej na aktywną. Aby sprostać temu zadaniu w 2013 r. realizowano:

1. W zakresie *Aktywizacji osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji, obejmowanych pomocą społeczną*:
  - a. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie w okresie 01.01.2013 r.- 31.12.2013 r. realizował projekt systemowy w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, Priorytet VII. Promocja integracji społecznej, Działanie 7.1. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej, współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego pt.: *OD AKTYWIZACJI DO ROZWOJU. Integracja społeczna i zawodowa klientów pomocy społecznej w Lubartowie*. Celem głównym projektu było zapewnienie równego dostępu do zatrudnienia osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, wykluczonym oraz dyskryminowanym na rynku pracy, a także podwyższenie ich statusu zawodowego i społecznego poprzez przygotowanie do wejścia na rynek pracy i integrację z rynkiem pracy. Projekt zakładał wsparcie 22 osobowej grupy beneficjentów (także otoczenia tych osób - rodzin), korzystających z pomocy społecznej, nieaktywnych zawodowo, a także zatrudnionych, w wieku aktywności zawodowej poprzez zastosowanie instrumentów aktywnej integracji: zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej, z wykorzystaniem podstawowego narzędzia pracy – kontraktu socjalnego. Integralną częścią projektu był *Program Aktywności Lokalnej „Młodzi są przyszłością” dla Gminy Miasto Lubartów na rok 2013*, skierowany do sześciu młodych ludzi w wieku 15-30 lat. Osiągnięto wszystkie zamierzone rezultaty projektu tj.: zawarcie 16 kontraktów socjalnych z uczestnikami projektu i 6 indywidualnych planów działania (w ramach PAL); ukończenie przez 22 osoby udziału w realizacji projektu w dniu 31.12.2013 r.; ukończenie przez 21 uczestników wybranego szkolenia zawodowego typu: *Gastronomia z prowadzeniem działalności gospodarczej* – 3 osoby; *Kosmetyka i stylizacja paznokci* – 2 osoby; *Kurs fryzjerski* – 3 osoby; *Kurs krawiecki* – 1 osoba; *Opiekunka osoby starszej i niepełnosprawnej* – 3 osoby; *Kucharz małej gastronomii* – 1 osoba; *Sprzedawca z obsługą komputera i maszyn liczących* – 3 osoby; *Magazynier z obsługą wózków jezdniowych* – 1 osoba; *Prawo jazdy kat. B* – 3 osoby; *Prawo jazdy kat. D oraz kurs kwalifikacyjny* – 1 osoba; *Prawo jazdy kat. C + E oraz kurs kwalifikacyjny* – 1 osoba; *Księgowość od podstaw z elementami rachunkowości* – 1 osoba; *Operator koparkoładowarki typ klasa III* – 1 osoba. Osiągnięte rezultaty miękkie to: nabycie umiejętności w zakresie aktywnego poszukiwania pracy przez 21 uczestników; ukończenie zajęć indywidualnych i grupowych z zakresu doradztwa zawodowego przez 21 osób; wzrost samooceny i pewności siebie poprzez ukończenie zajęć indywidualnych i grupowych z zakresu podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych i udział w terapii psychologicznej przez 21 osób; zwiększenie motywacji do poszukiwania

pracy m.in. dzięki ukończonym zajęciom z zakresu doradztwa zawodowego. Dla sześciuosobowej grupy młodych osób w wieku 15-30 lat zorganizowano jednodniowy trening motywacyjno-rozwojowy, obejmujący wsparcie w zakresie doradztwa zawodowego, terapii psychologicznej oraz kompetencji i umiejętności społecznych. Jedna osoba została przyjęta na staż w DDPS w Lubartowie, na stanowisko kucharza.

- b. W Oddziale Lubelskiej Fundacji Rozwoju w Lubartowie w 2013 r. zorganizowano 68 szkoleń. Łącznie z usług szkoleniowych skorzystały 784 osoby z miasta Lubartowa, w tym 191 długotrwale bezrobotne. Fundacja realizowała następujące projekty:
- *Strefa pracy* – projekt, którym objęto 120 osób bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo, zagrożonych wykluczeniem społecznym;
  - *Przedsiębiorczość bez barier* – dla 16 osób bezrobotnych niepełnosprawnych, planujących rozpocząć działalność gospodarczą;
  - *Więcej i lepiej* – objęcie wsparciem organizacji pozarządowych poprzez działalność Centrum Informacji i Wspomagania Organizacji Pozarządowych;
  - *Czas na biznes i Wyplyń na szerokie wody biznesu* – projekty skierowane do 98 osób bezrobotnych, planujących rozpocząć i prowadzić działalność gospodarczą;
  - *Rozwój kadr Lubartowa* – polegający na podniesieniu kwalifikacji 125 pracowników i kadry zarządzającej lokalnych przedsiębiorstw, poprzez organizację szkoleń zawodowych.

Bezrobotni zgłaszający się do *Klubu Pracy* uzyskali wsparcie w poszukiwaniu zatrudnienia w postaci: pomocy przy sporządzaniu dokumentacji związanej z ubieganiem się o pracę, pomocy doradczej w zakresie prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, wyboru dalszej drogi edukacji, zachowania się podczas rozmowy kwalifikacyjnej, przedstawienia aktualnych ofert pracy, udostępnienia nieodpłatnych stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu, możliwości korzystania z fachowej literatury zgromadzonej w Fundacji.

W 2013 r.; udzielono 82 porad zawodowych i personalnych; udzielono wsparcia psychologicznego 22 osobom; z pośrednictwa pracy skorzystało 80 osób; 13 osób objęto poradnictwem z zakresu zakładania działalności gospodarczej.

Oddział Lubelskiej Fundacji Rozwoju w Lubartowie na bieżąco rejestruje wszystkie zgłaszane oferty pracy. W ramach *Pośrednictwa pracy* w 2013 r. pozyskano 29 ofert pracy stałej i okresowej, z których skorzystały 62 osoby. Zorganizowano jedną giełdę pracy.

2. *Prowadzono punkt informacyjny o aktualnych ofertach pracy, poradnictwie, szkoleniach i pomocy socjalnej*

Realizatorem tego projektu był Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie oraz Powiatowy Urząd Pracy w Lubartowie. Punkt informacyjny ma swoją siedzibę w MOPS, a głównymi beneficjentami wsparcia są osoby bezrobotne, figurujące w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Lubartowie i korzystające z pomocy społecznej. W 2013 r. udostępniono 58 ofert pracy, które za pośrednictwem pracowników socjalnych przekazano bezrobotnym klientom, poszukującym zatrudnienia.

Szeroki zakres informacji dotyczących aktualnych ofert pracy udostępniany jest za pośrednictwem Internetu.

3. Prowadzono Klub Integracji Społecznej

Realizatorem zadania jest Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych „SIL” w Lubartowie, które w 2013 r. w ramach Klubu Integracji Społecznej „*PO-MOC*” do KIS realizowało programy i projekty skierowane do różnych grup wiekowych oraz działania w zakresie: terapeutycznym, edukacyjno-korekcyjnych i poradnictwa prawno-administracyjnego. Ogólnie wsparciem KIS objęto 80 osób.

4. Podejmowano działania wolontarystyczne

Wolontariat młodzieżowy zrzesza aktywną, wrażliwą i zaangażowaną młodzież, która czynnie uczestniczy w imprezach kulturalnych, akcjach charytatywnych.

W 2013 r. Szkolny Klub Wolontariusza, działający przy II Liceum Ogólnokształcącym w Lubartowie działał na rzecz osób niepełnosprawnych i potrzebujących pomocy, współpracując ze szkołą Podstawową Nr 3 – przy organizacji *Paraolimpiady*; przedszkolami: Nr 2, 4 i 5 – prowadząc zajęcia dla dzieci; Środowiskowym Domem Samopomocy, gdzie zorganizowano *Andrzejki* dla podopiecznych oraz *warsztaty muzyczno-plastyczne*.

Szkolne Koło Wolontariatu przy Gimnazjum Nr 2 zrzesza kilkudziesięciu uczniów i pracuje zgodnie z przyjętym programem. W ramach jego działań uczniowie szkoły brali udział w akcjach pozyskiwania środków finansowych i artykułów spożywczych dla najuboższych uczniów szkoły podczas: *Kiermaszu Wielkanocnego*, *Kiermaszu Bożonarodzeniowego na Rynku*, akcji *Pomóż dzieciom przetrwać zimę* i *Każdy z nas może zostać św. Mikołajem*.

5. Opracowano i realizowano projekty skierowane do grup szczególnego ryzyka oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym

Do realizacji projektu przystąpiły:

- a. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie – zrealizował 9 projektów socjalnych tj.:

Dzień Seniora 2013 – projekt został przygotowany z myślą o osobach starszych z okazji „Międzynarodowego Dnia Osób Starszych”. Celem głównym projektu było przełamanie stereotypów związanych z obrazem starości oraz integracja ze środowiskiem lokalnym osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W spotkaniu wzięło udział 50 osób – podopiecznych MOPS w Lubartowie i pensjonariuszy DDPS w Lubartowie;

Spotkanie Oplatkowe – projekt ten został skierowany do podopiecznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubartowie oraz pensjonariuszy Dziennego Domu Pomocy Społecznej, zwłaszcza osób samotnych, nie posiadających bliskiej rodziny, pozbawionych możliwości spędzenia Świąt Bożego Narodzenia w gronie najbliższych. Jego celem było zintegrowanie środowiska osób samotnych, wzajemne wsparcie i poczucie „bycia razem”, promowanie aktywnych postaw członków społeczności lokalnej z nastawieniem na pomaganie innym. W spotkaniu uczestniczyło 50 osób;

Akcja Mikołajkowa – przy współpracy ze Stowarzyszeniem „Alwernia”, przygotowano paczki mikołajkowe dla 171 dzieci z najuboższych rodzin z terenu miasta;

Szlachetna Paczka – w ramach współpracy ze Stowarzyszeniem „Wiosna”, realizującym cykliczny projekt „Szlachetna paczka” wytypowano 19 rodzin wielodzietnych, korzystających z pomocy społecznej do wsparcia w ramach ww. akcji, z których 13 otrzymało paczki świąteczne;

Śniadanie Wielkanocne 2013 – w okresie świątecznym zorganizowano zbiórkę artykułów spożywczych i przemysłowych w sklepach na terenie miasta. Z zebranych artykułów przygotowano 22 paczki świąteczne które po zakończeniu zbiórki dostarczono najuboższym rodzinom, będącym beneficjentami ośrodka pomocy społecznej;

Gwiazdka 2013 – celem akcji było przygotowanie paczek świątecznych dla rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Z zebranych artykułów spożywczych w lubartowskich sklepach oraz podczas akcji *Pomóż Dzieciom Przetrwać Zimę*, przygotowano 115 paczek żywnościowych. Pozostałe dary tj. odzież i obuwie przekazano podopiecznym MOPS w Lubartowie;

Rodzinny Dzień Dziecka – projekt realizowany przy współpracy ze Stowarzyszeniem Inicjatyw Lokalnych „SIL” w formie rodzinnej imprezy plenerowej, w której wzięło udział 100 dzieci z rodzin objętych pomocą społeczną;

Ognisko integracyjne – dla rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny z udziałem podopiecznych Świetlicy Środowiskowej, zorganizowano ognisko integracyjne. W plenerowym spotkaniu wzięło udział 32 dzieci wraz z rodzicami.

Międzynarodowy Dzień Radości – przy współpracy z Chrześcijańską Fundacją Radości i holenderską fundacją „Stichting Intentio” 180 podopiecznych MOPS w Lubartowie uczestniczyło w plenerowej imprezie, podczas której przygotowano atrakcje w formie konkursów, zabaw tematycznych i poczęstunku. 12 wielodzietnych rodzin obdarowano paczkami z odzieżą, zabawkami, sprzętem elektronicznym i artykułami gospodarstwa domowego;

- b. Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych „SIL” w Lubartowie realizowało programy i projekty:

Program dla osób stosujących przemoc w rodzinie i dla osób doświadczających przemocy – obejmujący wsparciem 22 mężczyzn i 24 kobiety, w formie indywidualnych i grupowych oddziaływań terapeutycznych, konsultacji specjalistycznych, mediacji rodzinnych oraz porad prawnych;

Rodzinny Dzień Dziecka – okolicznościowa, rodzinna impreza plenerowa zorganizowana dla ok 100 dzieci z rodzin objętych pomocą społeczną.

Przy SIL działała *samopomocowa grupa wsparcia dla osób niepełnosprawnych*;

- c. Gimnazjum Nr 2 – dla najuboższych uczniów szkoły zakupiono materiały i pomoce naukowe;

- d. Zespół Szkół Nr 2 w Lubartowie realizował projekty:

Nauka – Praktyka – Sukces – obejmujący zajęcia tematyczne;

Nowoczesna Edukacja dla Wszystkich – w ramach którego uczniowie szkoły wyjechali na wymianę międzynarodową;

Sposób na naukę – w trakcie którego prowadzono zajęcia rozszerzające oraz wyrównujące wiedzę;

- e. Środowiskowy Dom Samopomocy realizując jeden z celów statutowych, jakim jest *rehabilitacja społeczna* osób z zaburzeniami psychicznymi, aktywizował wskazane osoby, poprzez włączenie ich w cykl życia społecznego w formie udziału w różnych przedsięwzięciach organizowanych przez placówkę. W 2013 roku ŚDS proponował swoim uczestnikom udział w 38 imprezach o charakterze integracyjnym, sportowym, kulturalnym, rozrywkowym i rekreacyjnym. W ramach *rehabilitacji zawodowej* organizowano zajęcia w pracowniach terapeutycznych tj. kulinarnej, stolarsko-mechanicznej i komputerowej, których celem było wyrobienie u uczestników cech pozwalających na ewentualne podjęcie aktywności zawodowej: punktualności, staranności, wytrwałości, umiejętności pracy w zespole.

W ramach projektu systemowego, współfinansowanego ze środków EFS w ramach PO KL, realizowanego przez PCPR w Lubartowie, wsparciem objęto 4 uczestników ŚDS. Jeden z uczestników został objęty półrocznym stażem zawodowym.

- e. Komenda Powiatowa Policji w Lubartowie w ramach działań prewencyjnych organizowała akcje profilaktyczne: *Jestem bezpieczny, Turniej bezpieczeństwa ruchu drogowego, Bezpieczna droga do szkoły, Grawwer2, Czy psy muszą gryźć.*

Rezultaty osiągnięte w ramach działań Celu strategicznego 3 w 2013 roku:

- Umożliwienie osobom bezrobotnym uzyskania kompleksowych informacji o ofertach pracy, wolnych miejscach pracy, usługach, poradnictwie zawodowym, szkoleniach oraz pomocy socjalnej;
- Zmniejszenie skali marginalizacji społecznej osób niepełnosprawnych;
- Aktywizacja i integracja społeczności lokalnych w kierunku stworzenia solidaryzmu społecznego.

Działania realizowane w ramach celu strategicznego 4 - *Miejskiego programu równego dostępu do edukacji, kultury i sportu osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym*, zmierzają do zapewnienia mieszkańcom miasta zagrożonym marginalizacją społeczną dostępu do dóbr społecznych (edukacji, kultury, sportu). Cel ten osiągniany był poprzez realizowanie programów edukacyjnych, podejmowanie działań społeczno-kulturalnych w środowisku lokalnym w ramach:

1. *Prowadzenia wypożyczalni podręczników szkolnych dla dzieci z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji*

Gimnazjum Nr 2 w 2010 r. pozyskało 132 egzemplarze podręczników do klas I-III, w tym: 109 egzemplarzy pochodziło z wydawnictw pedagogicznych, a 23 zakupiono z funduszu Rady Rodziców. W roku szkolnym 2013/14 biblioteka wypożyczyła wszystkie dostępne podręczniki dla potrzebujących gimnazjalistów.

2. *Opracowanie systemu likwidacji barier architektonicznych, informacyjnych, komunikacyjnych, społecznych i psychologicznych ułatwiających dostęp osób niepełnosprawnych do lokalnych instytucji edukacyjnych*

W 2013 r.:

- a. Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych „SIL” w Lubartowie prowadziło *Klub Seniora i Osoby Niepełnosprawnej „AGE”*, dostępny dla lokalnej społeczności – seniorów z aktualnym stopniem niepełnosprawności. Wsparciem w formie cyklicznych spotkań tematycznych objęto grupę 45 osób;
- b. Środowiskowy Dom Samopomocy w Lubartowie jako dzienna placówka wsparcia dla osób z niepełnosprawnością intelektualną i zaburzeniami psychicznymi, w 2013 r.

- obejmował opieką 68 osób z terenu powiatu lubartowskiego i miasta/gminy Lubartów (32 osoby). Części z nich zapewniono dowóz na zajęcia.
- W placówce udzielano specjalistycznego wsparcia rodzinom uczestników - psychiatry, psychologa, pedagoga oraz ze strony pracownika socjalnego.
- Działające przy ŚDS *Stowarzyszenie Przyjaciół Niepełnosprawnych LIBRA*, którego cele statutowe obejmują przede wszystkim działalność na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi, w roku 2012 realizowało zadania związane z ułatwieniem dostępu osobom niepełnosprawnym do kultury sportu i rekreacji.
- Prowadzono też *Grupę wsparcia dla osób chorych psychicznie*, której koordynatorem był psycholog zatrudniony w ŚDS. Raz w tygodniu podopieczni mogli skorzystać z konsultacji psychiatrycznej. Szczególnym wsparciem obejmowani byli uczestnicy placówki, uzależnieni od alkoholu lub substancji psychoaktywnych;
- c. Lubelska Fundacja Rozwoju w ramach likwidacji barier komunikacyjnych, umożliwiła bezpłatny dostęp do Internetu wszystkim osobom z terenu miasta, wymagającym takiego wsparcia;
- Organizacjom edukacyjnym, kulturalnym oraz klubom sportowym używano nieodpłatnie sale wykładowe na spotkania i posiedzenia zarządów.
- d. Szkoła Podstawowa Nr 4 w Lubartowie zrealizowała projekt edukacyjny *Żyj inaczej* w oddziale integracyjnym. Organizowano zajęcia integrujące zespół klasowy, mające na celu wzmocnienie tolerancji, empatii i szacunku wobec niepełnosprawnych kolegów. Udzielano pomocy i wsparcia w sytuacjach szkolnych, ćwiczonych poprzez zabawę i aktywność twórczą. Odbiorcami projektu byli uczniowie oddziałów integracyjnych. Organizowano też zajęcia edukacyjno-wychowawcze dla niepełnosprawnych uczniów szkoły oraz ich rodziców, wspomagające rozwój psychoruchowy dziecka, stymulujący jego rozwój emocjonalny i społeczny.
3. *Organizowanie wydarzeń artystycznych, kulturalnych i sportowych z udziałem osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym*

Do realizacji wskazanych imprez organizowanych w instytucjach na terenie miasta przystąpiły:

- a. Lubartowski Ośrodek Kultury, który był organizatorem i współorganizatorem imprez kulturalnych i sportowych, kierowanych do wszystkich mieszkańców miasta, w tym osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W 2013 r. przeprowadzono 78 imprez w formie spotkań autorskich, wystaw, koncertów, konkursów, turniejów i warsztatów w różnych dziedzinach, zabaw okolicznościowych, zajęć tematycznych. Wszystkie działania ukierunkowane były na rozwój kulturalny społeczności lokalnej i integrację środowiska;
- b. II Liceum Ogólnokształcące było organizatorem:
XXVI edycji O Uśmiech Dziecka – zawody rekreacyjno-sportowe, mające na celu popularyzację gier i zabaw ruchowych wśród dzieci i młodzieży;
XXIII edycji Międzyszkolnych Igrzysk Lekkiej Atletyki MILA – turniej sportowy w ramach 4 konkurencji zorganizowany dla uczniów szkół podstawowych, popularyzujące lekką atletykę wśród dzieci i młodzieży;
II edycji Zawodów Pływackich – Lubartowski Nocny Maraton Pływacki;
- c. W Zespole Szkół Nr 2 zorganizowano: *Dzień Patrona Szkoły, Ślubowanie klas I, Koncert Mikołajkowy, Jasełka, kolędę szkolną, akademie z okazji: 11-go Listopada i Święta*

Niepodległości. W przygotowaniach ww. wydarzeń artystycznych brali udział uczniowie z klas uczestniczących w spektaklach, w tym zagrożeni wykluczeniem społecznym.

W ramach funkcjonującej w szkole biblioteki szkolnej oraz centrum multimedialnego, młodzież mogła skorzystać z bezpłatnego dostępu do Internetu.

Szkoła jako instytucja przyjazna osobom z dysfunkcjami, niepełnosprawnościami, ułatwiała dostęp do pomocy pedagogicznej i psychologicznej;

- d. Środowiskowy Dom Samopomocy proponował swoim podopiecznym uczestnictwo w imprezach artystycznych, kulturalnych i sportowych z udziałem osób z przewlekłymi zaburzeniami psychicznymi tj m.in. w:

VIII Mikołajkowym Turnieju Tenisa Stołowego dla Osób Niepełnosprawnych;

VIII Miejskiej Paraolimpiady;

Mitingu sportowo-rekreacyjnym „Radość nie zna barier”;

Rajdzie rowerowym „Szlakiem jezior”;

IV Towarzyskim Turnieju Warcabowym

wycieczkach, imprezach okolicznościowych, konkursach, wizytach w kinie, teatrze, muzeach;

- e. Gimnazjum Nr 2 organizowało imprezy sportowo-rekreacyjne, integrujące wszystkich uczniów szkoły pn.: *Marsz po zdrowie, Turniej Dzikich Drużyn.*

Rezultaty osiągnięte w ramach działań Celu strategicznego 4 w 2013 roku:

- Zrównoważenie szans edukacyjnych dzieci z rodzin wielodzietnych i w trudnej sytuacji materialnej;
- Stworzenie warunków do edukacji osób niepełnosprawnych;
- Zwiększenie udziału osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym w edukacji szkolnej, wydarzeniach artystycznych, kulturalnych i sportowych na terenie miasta.

Cel 5 dokumentu Strategii określa *Miejski program rozwoju służb społecznych oraz skutecznego systemu pomocy opartego na współpracy instytucjonalnej.* Zadaniem tego programu jest stworzenie współpracy i komunikacji pomiędzy instytucjami pomocowymi działającymi na terenie miasta, a tym samym rozwinięcie skutecznej, skoordynowanej pomocy instytucjonalno-usługowej dla osób z grup szczególnego ryzyka oraz zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Cel ten osiągnąć był poprzez:

1. Utworzenie zintegrowanego systemu instytucjonalnej pomocy społecznej

Zintegrowany system instytucjonalnej pomocy społecznej polega przede wszystkim na współpracy i komunikacji pomiędzy instytucjami pomocowymi działającymi na terenie miasta, a tym samym rozwinięciu skutecznej, skoordynowanej pomocy instytucjonalno-usługowej dla osób z grup szczególnego ryzyka oraz zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Działania takie mają wymiar długofalowy i przekładają się na cały okres realizacji Strategii.

Realizowały to instytucje:

- a. Środowiskowy Dom Samopomocy – Zespół Wspierająco-Aktywizujący w ŚDS w ramach tworzenia sieci specjalistycznego wsparcia, współpracował z placówkami na terenie miasta i powiatu, które w zakresie swojej działalności zajmują się problematyką osób z zaburzeniami psychicznymi m.in. Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Lubartowie oraz ośrodkami pomocy społecznej na terenie powiatu – pozyskiwano i wymieniało informacje na temat osób przebywających w placówce i nowych uczestnikach, jak też w przypadku interwencji kryzysowej ustalano wspólne działania na rzecz uczestników;
- b. Zespół Szkół Nr 2 współpracował z: Powiatową Komendą Policji w Lubartowie, z którą zorganizowano cykl wykładów na temat *Jaka jest twoja świadomość*; Sądem Rejonowym w Lubartowie, w celu wsparcia uczniów wychowujących się w rodzinach dysfunkcyjnych i będących pod dozorem kuratorskim;
- c. Lubelska Fundacja Rozwoju w Lubartowie współpracowała z: Urzędem Miasta w Lubartowie i urzędami 12 okolicznych gmin, ośrodkami pomocy społecznej, Powiatowym Urzędem Pracy w Lubartowie w zakresie aktywizacji zawodowej i pomocy osobom bezrobotnym; szkołami średnimi w zakresie organizacji spotkań z zakresu przedsiębiorczości dla klas maturalnych; przedsiębiorcami w zakresie pozyskiwania ofert pracy; PCPR w Parczewie – pozyskano środki finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej dla osób niepełnosprawnych.
LFR rozpowszechniała i udostępniała informacje o działalności organizacji zajmujących się m.in. problematyką pomocy społecznej na terenie woj. lubelskiego.
- d. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie współpracował z: organizacjami zajmującymi się dystrybucją żywności w ramach programu unijnego PEAD (PCK, Instytutem Akcji Katolickiej Archidiecezji Lubelskiej Oddziałem przy Parafii pw. MB Nieustającej Pomocy w Lubartowie); Stowarzyszeniami Wiosna i Alwernia – w zakresie wspierania dzieci i rodzin najuboższych i przygotowania paczek mikołajkowych oraz świątecznych; innymi instytucjami i organizacjami w zakresie wymiany informacji, organizowania pomocy itp. na rzecz osób i rodzin wymagających wsparcia instytucjonalnego.

2. Szkolenia dla pracowników instytucji zajmujących się osobami z grup szczególnego ryzyka oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym

Dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz członków grup roboczych, organizowano szkolenia i konferencje w zakresie dotyczącym: prawnych i praktycznych aspektów działań komisji rozwiązywania problemów alkoholowych i zespołów interdyscyplinarnych; planowanych działań rządu w kwestii zapobiegania przemocy w rodzinie i ze względu na płeć; mediacji rodzinnych; postępowania w momencie zastania sytuacji przemocy w rodzinie – jak rozmawiać ze sprawcą i ofiarą.

3. Prowadzenie Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego przez MOPS

W strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2013 r., w ramach pracy psychologa oraz starszego specjalisty pracy z rodziną Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego, udzielano porad i wsparcia osobom i rodzinom, które miały trudności

w rozwiązywaniu problemów życiowych. Z pomocy merytorycznej specjalistów korzystali również pracownicy socjalni.

W ramach:

- a. *poradnictwa psychologicznego* – poradnictwa psychologicznego: odbyto 158 konsultacje indywidualnych z klientami MOPS; prowadzono poradnictwo w zakresie problemów wychowawczych, uzależnienia, współuzależnienia, a także problemów osobowościowych. Psycholog wraz z pracownikiem socjalnym uczestniczył w spotkaniach w miejscu zamieszkania osób wymagających wsparcia psychologicznego. Przeprowadzono konsultacje z pracownikami socjalnymi, podczas których udzielono merytorycznej pomocy w pracy z klientami ośrodka pomocy. Prowadzone były systematyczne spotkania o charakterze terapeutycznym; psycholog uczestniczył w 68 posiedzeniach grup roboczych w ramach procedury „Niebieskie Karty”;
- b. *poradnictwa rodzinnego*: udzielano porad i wsparcia, podejmowano działania na rzecz osób i rodzin przeżywających trudności związane z pokonaniem życiowych kryzysów, w tym również w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Przeprowadzono 101 indywidualnych rozmów, w wyniku których dokonywana była diagnoza klientów dotycząca ich pozycji i relacji w rodzinie. Wskazywano odpowiednie przesłanki budowania systemów trwałych więzi rodzinnych, postaw prawidłowej komunikacji skonfliktowanych stron i możliwości przewycięzania codziennych problemów.

4. *Rozpowszechnianie informatora o instytucjach i organizacjach zajmujących się problematyką pomocy społecznej*

- a. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2008 r. opracował *Informator o instytucjach i organizacjach zajmujących się problematyką pomocy społecznej*. Stanowi on zbiór niezbędnych informacji dotyczących możliwości i zakresu usług informacyjno-wspierających oferowanych przez 26 instytucji funkcjonujących na terenie miasta, zajmujących się problematyką pomocy społecznej. Informator rozpowszechniono na terenie miasta w instytucjach użyteczności publicznej. W 2013 r. nie uaktualniano informacji zawartych w ww. informatorach.
- b. Lubelska Fundacja Rozwoju w 2012 r. wydała publikację *Ekonomia z ludzką twarzą*, zawierającą informacje dotyczące lokalnych instytucji, działających na rzecz wsparcia mieszkańców miasta;
- c. Środowiskowy Dom Samopomocy w 2013 r. opracował i wydał folder informacyjny dotyczący podejmowanych inicjatyw dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie powiatu lubartowskiego. W ramach funkcjonowania pracowni komputerowej w ŚDS wydano i rozpowszechniano kwartalnik *Jesteśmy*, informujący o aktualnych wydarzeniach w placówce, a także o zainteresowaniach i pasjach podopiecznych.

5. *Udostępnienie informacji o działalności instytucji pomocowych funkcjonujących na terenie miasta za pomocą Internetu*

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie na aktywnej stronie internetowej www.mops-lubartow.pl udostępnia aktualne informacje dotyczące: działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubartowie oraz innych instytucji pomocowych. Celem tego przedsięwzięcia jest upowszechnienie tematyki związanej z pomocą społeczną.

6. Lokalna koalicja partnerów społecznych realizujących cele zmierzające do rozwiązywania problemów społecznych

Realizacja wskazanego projektu polegała przede wszystkim na współpracy i komunikacji pomiędzy instytucjami udzielającymi różnorodnej pomocy i wsparcia w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.

W 2013 r. kontynuowano podjętą w roku ubiegłym inicjatywę utworzenia *Lubartowskiego Partnerstwa na Rzecz Rozwoju Ekonomii Społecznej*. Do partnerstwa przystąpiło kilkanaście podmiotów z terenu powiatu lubartowskiego: urzędy, organizacje i przedsiębiorstwa, wyrażające chęć wsparcia przedsiębiorczości osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym. W ub. r. z inicjatywy partnerstwa zorganizowano kiermasz bożonarodzeniowy na terenie miasta.

Rezultaty osiągnięte w ramach działań Celu strategicznego 5 w 2013 roku:

- Wzrost kompetencji osób świadczących pomoc osobom z grup szczególnego ryzyka oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- Wzrost poziomu świadczonych usług z zakresu pomocy społecznej;
- Poprawa dostępności i jakości pracy socjalnej;
- Zwiększenie dostępności do praw i usług mieszkańców miasta, znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.

Cel 6 dokumentu Strategii określa *Program profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną*. Jego zadaniem jest: zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rodziny, jej wspieranie w procesie wychowania i socjalizacji, rozwój profilaktyki rodzin zagrożonych dysfunkcyjnością oraz podniesienie jakości świadczonych usług w zakresie pomocy dziecku i rodzinie. W 2013 r. realizowano projekty:

1. *Diagnozowanie i monitorowanie warunków życia rodzin oraz potrzeb i oczekiwań dotyczących pomocy rodzinie*

Proces diagnozowania i monitorowania warunków życia rodzin odbywa się na bieżąco w ramach pracy ośrodka pomocy społecznej, poprzez bezpośrednie dotarcie pracownika socjalnego do środowiska życia osób/rodzin wymagających zewnętrznego, instytucjonalnego wsparcia. W ramach szeroko rozumianej pracy socjalnej określa się potrzeby i oczekiwania w celu udzielenia skutecznej, celowej pomocy.

W 2013 roku pracownicy socjalni zdiagnozowali 651 środowisk na terenie miasta, w których przeprowadzono 3.179 wywiadów środowiskowych. Pracę socjalną prowadzono z 1.423 osobami.

2. Udzielanie pomocy socjalnej rodzinie znajdującej się w trudnej sytuacji materialnej

Pomoc socjalna koncentruje się przede wszystkim na świadczeniach finansowych udzielanych przez ośrodek pomocy społecznej. W 2013 roku różnego rodzaju świadczenia przyznano 904 osobom.

Pomocą społeczną objęto 6,37% lubartowian, w tym w ramach zadań:

zleconych – 19 osób;

własnych – 887 osób.

Realizując zadania własne, które są finansowane z budżetu gminy, pomocy udzielano w formie: pokrycia kosztów posiłków – obiadów w szkołach i placówkach opiekuńczo-wychowawczych, przyznania świadczeń pieniężnych na zakup żywności w ramach programu wieloletniego *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*, zasiłków okresowych, pokrycia kosztów usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, sprawienia pogrzebu, przyznania zasiłków celowych i pomocy w naturze, dofinansowania kosztów pobytu mieszkańców Lubartowa w domu pomocy społecznej, przyznania zasiłków stałych i opłacenia składki na ubezpieczenie zdrowotne dla osób otrzymujących zasiłki stałe, świadczenia pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkujących na terenie miasta Lubartów.

W ramach zadań zleconych do realizacji Gminie przez administrację rządową, pomoc otrzymało 19 osób w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W ramach realizacji *Europejskiego Programu Pomocy Najbardziej Potrzebującym PEAD*, którego celem jest zagospodarowanie rezerw surowców interwencyjnych (produktów zbożowych, ryżu, mleka, mleka w proszku, masła, kaszy, makaronu, mąki, sera, kawy, herbatników, dań gotowych) pomocą żywnościową objęto rodziny najbardziej potrzebujące. W 2013 r. Akcja Katolicka przy współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Lubartowie, pomocą objęła 510 osób (rozdysponowano 20.619,24 kg żywności).

3. Zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich dożywiania w szkole

Projekt ten realizowany był przez MOPS w Lubartowie w ramach programu wieloletniego *„Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”*, którego celem było wspieranie samorządów gminnych w realizacji zadania własnego o charakterze obowiązkowym tj. dożywianie dzieci oraz zapewnienie posiłku osobom go pozbawionym. Program przewidywał również przyznawanie zasiłków celowych z przeznaczeniem na zakup artykułów żywnościowych. Beneficjentami Programu były osoby lub rodziny, których dochód nie przekroczył kwoty 150% kryterium dochodowego określonego w art. 8, ust. 1, pkt 2 ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Do programu w 2013 r. przystąpiło 8 szkół i 6 przedszkoli z terenu miasta, w których dożywianiem w ramach Programu objęto 285 dzieci i młodzieży lubartowskiej.

4. Udzielanie pomocy rodzinom w ramach prac Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego

Zespół Poradnictwa Specjalistycznego funkcjonujący w strukturach MOPS w Lubartowie, świadczy porady i udziela wsparcia osobom i rodzinom, które mają trudności w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych. W 2013 r. pomocy udzielali zatrudnieni

w Punkcie starszy specjalista pracy z rodziną i psycholog w zakresie poradnictwa psychologicznego i rodzinnego. W 2013 roku wsparciem objęto ok. 260 osób.

5. *Prowadzenie warsztatów psychologicznych/pedagogicznych dla dzieci i młodzieży oraz rodziców z zakresu rozwiązywania problemów i radzenia sobie w sytuacjach trudnych*

Przedsięwzięciem tym w 2013 r. zajmowały się:

- a. II Liceum Ogólnokształcące, które w ramach profilaktyki przemocy i agresji zorganizowało konkurs *Dobre obyczaje to lek na agresywne zachowanie*, dla uczniów klas I;
- b. Zespół Szkół Nr 2 prowadził warsztaty w ramach zajęć integracyjno-adaptacyjnych oraz warsztaty pn.: *Techniki efektywnego uczenia się*, dla uczniów klas I;
- c. Gimnazjum Nr 2 organizowało spotkania psychologiczne dla młodzieży z zakresu rozwiązywania problemów i radzenia sobie w sytuacjach trudnych; udzielano pomocy psychologicznej dla uczniów i ich rodziców – rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

6. *Opracowanie i realizowanie programów edukacyjnych w zakresie oświaty zdrowotnej*

W 2013 r.:

- a. Polski Czerwony Krzyż realizował zadania w zakresie promocji zdrowia i idei honorowego krwiodawstwa, głównie w środowisku dzieci i młodzieży w szkolnych kołach PCK. Organizowano m.in.: olimpiady, turnieje i konkursy w zakresie ww. tematyki;
- b. W Gimnazjum Nr 1 podczas zajęć biologii odbywały się pogadanki na temat zdrowego stylu życia, zagrożeń uzależnieniami; wskazywano uczniom szkodliwe działanie i negatywny wpływ nikotyny i alkoholu na organizm;
- c. Gimnazjum Nr 2 prowadziło program *Znajdź właściwe rozwiązanie*, opracowany przez Państwową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Lubartowie;
- d. Zespół Szkół Nr 2 zorganizował programy:
Już teraz mogę zadbać o zdrowie swojego przyszłego dziecka – profilaktyki wad cewy nerwowej u noworodków;
Różowa wstążeczka – profilaktyki i wczesnego diagnozowania nowotworów sutka u kobiet.
W ramach pracy szkolnego gabinetu profilaktycznego organizowano zajęcia przedstawiające zachowania pro- i anty-zdrowotne oraz omawiano choroby zakaźne i ich objawy;
- e. Szkoła Podstawowa Nr 4 realizowała projekt edukacyjno-wychowawczy *Chcę Być Zdrowym i Bezpiecznym*, którego celem było m.in. promowanie postaw prozdrowotnych uczniów oraz realizowanie działań edukacyjnych z zakresu zdrowego trybu życia i przeciwdziałaniu nałogom wśród dzieci. Projekt skierowano do uczniów klas II.
Projekt *Kolorowy Świat* ukierunkowany był na: przeciwdziałanie zjawiskom przemocy i agresji w środowisku szkolnym, rozładowanie negatywnych napięć, emocji, eliminowanie zachowań agresywnych poprzez działania plastyczne, rozwijanie sprawności manualnych, zainteresowań i uzdolnień plastycznych;

f. Miasto Lubartów uczestniczyło w konkursie „Zdrowa Gmina”- IV edycja, zorganizowanym przez Polską Unię Onkologii. Celem konkursu było zwiększenie liczby wykonywanych badań w kierunku wczesnego wykrywania raka piersi, szyjki macicy i raka jelita grubego. Koordynatorem działań w ramach konkursu był Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie.

W ub.r. przeprowadzono 6 akcji edukacyjnych, podczas których propagowano prozdrowotne zachowania i przekonywano mieszkańców miasta do skorzystania z oferty bezpłatnych badań, tj.:

- w dniu 1.06.2013r. podczas festynu miejskiego z okazji 470-lecia Lubartowa,
- w dniu 14.06.2013r. podczas obchodów Rodzinnego Dnia Dziecka;
- z okazji XX Święta Rowerów w dniu 30.06.2013 r.,
- podczas Dni Radości, które miały miejsce 22.07.2013 r.;
- w trakcie Pikniku Rodzinnego „Żyj na trzeźwo” w dniu 1.09.2013 r.;
- w dniu 6.09.2013 r. podczas ogniska integracyjnego dla rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny MOPS w Lubartowie.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom Lubartowianek umożliwiono wszystkim zainteresowanym bezpłatne badania w stacjonujących w mieście przewoźnych laboratoriach – cytomammobusie i mammobusie.

Zwieńczeniem konkursowych działań był *Marsz po Zdrowie*, zorganizowany w dniu 19.10.2013r. w centrum miasta, gdzie zachęcano mieszkańców Lubartowa do zdrowego trybu życia. 306 os. przemaszerowało ulicami miasta, manifestując swoją solidarność w walce z rakiem.

Według rankingu gmin biorących udział w IV edycji konkursu „Zdrowa Gmina” miasto Lubartów zajęło 56 miejsce na 504 gminy biorące w nim udział.

7. Prowadzenie akcji edukacyjnych wspierających rodziny w pełnionych przez nią funkcjach

Projekt ten w ub. r. realizowały instytucje:

- a. Komenda Powiatowa Policji w Lubartowie, która prowadziła stałą współpracę z kuratorami sądowymi i społecznymi, pedagogami szkolnymi i nauczycielami, dyrektorami szkół. Dzielnicowi oraz policjanci Zespołu ds. Prewencji Kryminalnej KPP uczestniczyli w spotkaniach z gronem pedagogicznym, rodzicami, podczas których poruszano problematykę przemocy rówieśniczej wśród młodzieży szkolnej.
- b. Gimnazjum Nr 1 zorganizowało szkolenie dla rodziców i nauczycieli na temat *Jak dotrzeć do dziecka*;
- c. Gimnazjum Nr 2 we współpracy z Komendą Powiatową Policji w Lubartowie realizowało spotkania dla młodzieży ze specjalistą ds. nieletnich;
- d. Szkoła Podstawowa Nr 4 realizowała projekt *Dom Naszą Przystanią*, którego istotą było: wzmocnienie rodziny w zapobieganiu problemom związanym z podejmowaniem zachowań ryzykownych przez dzieci, dostarczenie konstruktywnych wzorców do pełnienia ról rodzicielskich, przekazanie wiedzy nt. możliwości uzyskania profesjonalnej, instytucjonalnej pomocy i wsparcia w sytuacjach trudnych. Szkoła podejmowała działania edukacyjne z zakresu wychowania, opieki, profilaktyki, elementów pedagogiki, psychologii, w ramach spotkań z rodzicami uczniów oddziału przedszkolnego, podczas którego przeprowadzono rozmowy na temat: dojrzałości szkolnej dziecka 6-cio letniego; nauki i pracy w oddziale integracyjnym; pozytywnych aspektów integracji dzieci sprawnych i niepełnosprawnych w procesie edukacyjno-

- wychowawczym; spotkań z rodzicami uczniów niepełnosprawnych – udzielono wsparcia rodzinom w pełnionych przez nią funkcjach; indywidualnego poradnictwa dla rodziców w zakresie rozwiązywania trudności wychowawczych;
- d. Szkoła Podstawowa Nr 3 we współpracy z Komendą Powiatową Policji w Lubartowie realizowała zajęcia *Bezpieczna droga do szkoły*, przedstawiano skutki prawne zachowań ryzykownych;
- e. W Zespole Szkół Nr 2 zorganizowano wykład dla rodziców pn.: *Bliżej siebie – czyli jak rozmawiać z dzieckiem, aby słuchało*.
Dla uczniów klas III zorganizowano spotkanie ze specjalistą Centrum Konsultacji Edukacyjnej „Absolwent” nt. wyboru kierunków kształcenia oraz aktualnych przepisów rekrutacyjnych na uczelnie wyższe.

8. *Wsparcie rodzin dotkniętych problemem uzależnienia od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych*

Osoby z problemem alkoholowym i innymi uzależnieniami oraz ich rodziny, na terenie Lubartowa mogły uzyskać pomoc i wsparcie w:

- Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubartowie;
- Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym dla Rodzin z Problemem Alkoholowym;
- Poradni Zdrowia Psychicznego;
- Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Lubartowie;
- Świetlicy Środowiskowej dla Dzieci z Rodzin Dysfunkcyjnych przy MOPS w Lubartowie;
- Stowarzyszeniu Klub Abstynenta „Nadzieja”;
- Stowarzyszeniu Inicjatyw Lokalnych „SIL”;
- Stowarzyszeniu Wspólnota Małej Drogi EMAUS;
- Stowarzyszeniu Wspólnota Małej Drogi ALWERNIA;
- Ośrodka Psychoterapii i Edukacji;
- w punkcie przy Kościele Zielonoświątkowym.

9. *Udział kadry zajmującej się problematyką rodzin dysfunkcyjnych w szkoleniach, konferencjach z zakresu specjalistycznej pomocy dziecku i rodzinie*

W 2013 r.:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Pracownicy organizował dla pracowników socjalnych specjalistyczne szkolenia pn.:

- *Szkolenie z zakresu organizacji i wsparcia rodziny w gminie;*
- *Praca socjalna z rodziną – metody, techniki i zasady współpracy pracownika socjalnego z asystentem rodziny;*
- *Nic nie mówię, nic nie widzę, nic nie słyszę – nie bądźmy obojętni na przemoc;*
- *Mediacje rodzinne;*
- *Rozmowa ze sprawcą i ofiarą przemocy.*

10. Organizowanie i prowadzenie zajęć pozaszkolnych

- a. W Zespole Szkół Nr 2 uczniowie mogli rozwijać swoje zainteresowania, umiejętności czy talenty w kołach: literackim, recytatorskim, dziennikarskim, kołach przedmiotowych i sportowych. W ramach działalności szkolnego Klubu Turystyki Rowerowej promowano działania edukacyjne z zakresu zdrowego trybu życia. Celem działalności Klubu Honorowego Dawcy Krwi było wzbudzenie empatii u młodych ludzi wobec innych, potrzebujących;
- b. Lubartowski Ośrodek Kultury prowadził stałe formy pracy w ramach zajęć pozaszkolnych tj.: *Koło plastyczne dla młodzieży, Klub Fantastyki „Duży Zielony Smok”, Kapelę Ludową „Lubartowiaci”, Dziecięcą Grupę ZPiT „Lubartowiaci” Młodzieżowe zespoły muzyczne, Zespół gitarowy, Warsztaty Literackie, Chór Ziemi Lubartowskiej, Klub Tańca Towarzyskiego CHOCHLIK, Kursy tańca towarzyskiego, Sekcję Solistów i wokalistów LOK, Klub Militaryny „Semper Fidelis”, Klub Malucha, Przedszkolaka i Szkolniaka, „OBIEKTYWny” Dyskusyjny Klub Filmowy, Grupę filmową Empire Art., Grupę Fireshow „Antares”, Zespół gitarowy, Lubartowską szkołkę szachową, Pracownię plastyczną i koło plastyczne, Koło recytatorskie, Klub Wolontariatu Kultury, Klub Dyskusyjny „Multilanguage Team”.*
- c. Świetlica Środowiskowa dla Dzieci z Rodzin Dysfunkcyjnych przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Lubartowie prowadziła działalność, której celem było wspieranie rodziny w procesie przygotowywania dzieci i młodzieży do samodzielnego życia, kształtowania właściwych postaw społecznych poprzez objęcie ich w czasie wolnym od zajęć szkolnych wsparciem edukacyjnym i profilaktycznym. Podstawowe formy pracy świetlicy to:
  - edukacyjna – odrabianie lekcji, wyrównywanie zaległości w nauce, pomoc w nauce języka angielskiego itp.;
  - organizacja czasu wolnego – gry i zabawy, turnieje gier planszowych;
  - uczestnictwo w imprezach kulturalnych;
  - wspieranie rozwoju zainteresowań i zdolności;
  - praca nad kulturą osobistą;
  - rozwijanie sprawności fizycznej;
  - współpraca z rodzicami.W 2013 roku Świetlica objęła wsparciem 32 dzieci;
- d. Specjalistyczna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Promyk” przy Stowarzyszeniu Inicjatyw Lokalnych „SIL” w Lubartowie, obejmowała wsparciem 20 dzieci z rodzin zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym; prowadziła zajęcia w czasie wolnym od zajęć szkolnych, ukierunkowane na wsparcie w procesie wychowawczym, organizację czasu wolnego, wspieranie zainteresowań wychowanków, pomoc w nauce itp.;
- e. W Szkole Podstawowej Nr 4 w ramach pracy Szkolnego Koła PCK, uczniowie brali udział w działaniach charytatywnych.

Rezultaty osiągnięte w ramach działań Celu strategicznego 6 w 2013 roku:

- Poprawa jakości pracy instytucji pomocy społecznej dotycząca warunków życia rodzin oraz ich potrzeb i oczekiwań;
- Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin ubogich;

- Ograniczenie niedożywienia wśród dzieci i młodzieży w rodzinach ubogich;
- Skoordynowanie pomocy socjalnej i poradniczej skierowanej do rodzin dysfunkcyjnych;
- Rozszerzenie oferty działań pomocowych dla dzieci i młodzieży oraz rodziców z zakresu rozwiązywania problemów i radzenia sobie w sytuacjach trudnych;
- Wzrost świadomości społecznej w zakresie oświaty zdrowotnej;
- Wzrost świadomości rodziców w zakresie pełnienia funkcji rodzicielskich;
- Zwiększenie dostępności i skuteczności działań podejmowanych przez instytucje zajmujące się problematyką uzależnień;
- Rozszerzenie oferty działań edukacyjnych dla dzieci i młodzieży.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lubartów ma istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa społecznego mieszkańcom miasta. Jej sprawna realizacja wymaga dużej konsekwencji i wspólnej pracy wszystkich podmiotów lokalnych miasta Lubartowa.

Podsumowując działania określone w Strategii, w 2013 roku realizowano zadania zawarte w obszarze 6 celów strategicznych Dokumentu. Zakres tematyczny celów przedstawiono w 6 Programach strategicznych, które realizowane były przez poszczególne instytucje w formie projektów. Ogółem zrealizowano 35 projektów, do których przystąpiło 16 podmiotów z terenu miasta. Osiągnięto zamierzone rezultaty.

Największą inicjatywę wykazano organizując *Akcje pozyskiwania środków finansowych i rzeczowych dla osób i rodzin obejmowanych pomocą społeczną* – w ramach Programu 1, do realizacji których przyłączyło się 8 instytucji oraz w ramach: Programu 2 – realizując *Cykliczne programy terapeutyczne dla dzieci i młodzieży oraz programy edukacyjne z zakresu profilaktyki uzależnień* – 7 instytucji. Duży zakres wsparcia realizowano w ramach Programu 3 – w zakresie *Aktywizacji osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji, obejmowanych pomocą społeczną* oraz realizując *Projekty skierowane do grup szczególniego ryzyka oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym*.

Wzorem lat ubiegłych większość zadań ujętych w *Harmonogramie Działań* Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lubartów, to zadania ustawowe realizowane przez jednostki z terenu miasta. Nie sporządza się w związku z tym w planach budżetu gminy, odrębnego preliminarza wydatków na realizację Programów zawartych w dokumencie Strategii. Plan wydatków uwzględniany jest w budżecie każdej jednostki na dany rok i przedkładany do organu nadrzędnego, który przekazuje dotację na realizację wskazanych w planie zadań. Każda jednostka, po zakończeniu roku budżetowego, przedkłada właściwe sprawozdanie finansowe organowi nadrzędnemu.

Należy podkreślić, iż część działań w 2013 r. podejmowano w formie dodatkowych, nadprogramowych inicjatyw, finansowanych często przez sponsorów oraz z zewnętrznych środków pozyskiwanych w ramach konkursów i programów, a także dotacji na szczeblu lokalnym czy krajowym.